

İYEP (İLKOKULLARDA YETİŞTİRME PROGRAMI) UYGULAMALARINA İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Dilek KIRNIK¹, Ezlam SUSAM², Ramazan ÖZBEK³

¹ Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı Malatya Milli Eğitim Müdürlüğü Ar-Ge Birimi, dlkkrnk@gmail.com, ORCID ID: 0000 0002 7261 7254.

² Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Dalı, Malatya, Türkiye, ezlam.susam@inonu.edu.tr, ORCID ID:0000 0002 8942 7590.

³ Doç. Dr., İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Dalı, Malatya, Türkiye, ramazan.ozbek@inonu.edu.tr, ORCID ID:0000 0002 6228 1624.

Geliş Tarihi: 03.09.2019 Kabul Tarihi: 19.11.2019

Öz: Bu çalışmada 2018-2019 eğitim öğretim yılında uygulanan İYEP uygulamalarına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Nitel araştırma yaklaşımlarından betimsel yönteme göre tasarlanmış olan çalışmada görüşme tekniği uygulanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu İYEP kapsamında görev alan 36 sınıf öğretmenidir. Veri toplama yöntemi yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenler Türkçe kazanımları açısından programı yetersiz bulurken matematik kazanımları açısından yeterli bulmaktadırlar. Öğretmenler; İYEP'in ders süresini yeterli, eğitim yerinin sınıf olmasını uygun, öğrencilerin derse katılım düzeylerini yetersiz görmekteydiler. Öğretmenler İYEP'in Türkçe ve matematik ders kazanımlarına olumlu etki sağladığını, duyuşsal (kaygı, algı vb.) yönden öğrencilerin desteklenmesine ilişkin mesleki tecrübelerine dayanan etkinlikler planladıklarını ifade ettiler. Öğretmenler programda görülen eksikliklere, yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşlerini bildirmişler ve önerilerini sunmuşlardır.

Anahtar kelimeler: İYEP, Öğretmen görüşleri, İlkokul

THE OPINIONS OF THE CLASSROOM TEACHERS CONCERNING THE APPLICATIONS ON İYEP (EDUCATION PROGRAMS IN ELEMENTARY SCHOOLS)

Summary:

This study aims at determining the opinions of the class teachers on the practices of the primary school teaching schedule applied in 2018-2019 education year. The study is designed according to descriptive method -one of the qualitative research approaches- and the interview technique was applied in the study. The study group of the research consists of 36 class teachers, who serve in the scope of the Primary School Teaching Schedule. The research data is collected by using a semi-structured interview form. The descriptive and content analysis techniques are used in data analysis. As a result of the research, the teachers are found insufficient in terms of Mathematics course acquisitions, while they are found insufficient in terms of Turkish language course acquisitions. The teachers think that the course periods of the Primary School Teaching Schedule are sufficient, and if the training place is a classroom, it is suitable, and the course participation levels of the students are sufficient. The teachers, are efficient, add that the Primary School Teaching Schedule has positive effects on Turkish language and mathematics course acquisitions, and plan any activities based on their professional experience to support students in emotional aspects (anxiety, perception, etc.). The teachers informed and submitted their opinions and recommendations on any deficiencies and problem determined and experienced in the schedule.

Keywords: The Primary School Teaching Schedule, Opinion of the teachers, Primary school

Giriş

İlkokul çağı, etkili öğrenmenin ilk adımlarının atıldığı kritik bir dönemdir. Bu dönemde öğrenciler okuma yazma öğrenmekte, Türkçe'nin dört temel alanı olan dinleme, konuşma, yazma ve okuma becerilerini geliştirmekte, sayıları, dört işlemi kavramakta ve matematiksel kavramları günlük hayatlarında kullanmaktadırlar. İlkokulda öğrenilen bu bilgiler öğrencinin gelecekte öğreneceği tüm bilgilere zemin oluşturmaktadır (Kahramanoğlu, Tiryaki ve Canpolat, 2014; Sidekli ve Çetin, 2018).

İlkokuldan mezun olan bir öğrencinin mevcut programın hedeflerine bağlı olarak okuma becerileri ile matematik okuryazarlığı düzeylerinin bir sonraki öğrenme-

ye temel oluşturacak düzeyde olması istenen bir durumdur. Öğrencilerin Türkçe ve Matematik derslerindeki akademik gelişimlerinin yanında toplumla uyumlu yaşamasını sağlayacak, çevresiyle anlamlı ilişkiler kurabilmesine olanak verecek düzeyde dil kullanma ve günlük yaşantısında gerekli olan matematiksel işlemler yapabilmeye becerilerini geliştirmek temel eğitim kurumlarının öncelikli hedefleri arasındadır. Bu hedeflere ulaşmakta güçlük çeken öğrencilere gerekli destek eğitimi sunulmaktadır.

Ülkemizde temel eğitim kurumlarının 3. ve 4. sınıflarında yer alan, farklı sebeplerle uygulanan programın hedeflerini yeterince öğrenemeyen öğrencilere yönelik İYEP uygulanmaktadır. Program kapsamında öğrencilerin temel derslerdeki becerilerin geliştirilmesi, kazanımları öğrenmesi ve öğrenmeye karşı olumlu tutumlar geliştirmeleri, derse ve sınıfa karşı olan uyum sorunlarının giderilmesi, akademik başarısızlığın ve buna bağlı gelişen öğrenme kaygısının azaltılması, devamsızlık sorunlarının en aza indirilmesi ve temelde sağlıklı ve mutlu bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Programın hedef kitlesi ilkokul 3 ve 4. sınıflara devam eden (2018-2019 eğitim öğretim yılında İYEP 3. ve 4. sınıflara uygulanmıştır.), farklı sebeplerden dolayı Türkçe ve matematik dersi kapsamında İYEP'te belirlenen kazanımları yeterli düzeyde edinemeyen, farklı dezavantaj grubunda yer alan (yabancı uyruklu öğrenciler, sığınmacılar, mülteciler, göçer ve yarı göçer aile çocukları ve mevsimlik tarım işçilerinin çocukları vb.) öğrencilerdir. Programın dolaylı hedef kitlesi ise sınıf öğretmenleri, rehber öğretmenler, okul yöneticileri ve velilerdir. Bu program ile her öğrencinin ihtiyaç duyduğu nitelikli eğitimi almaları için normal eğitim saati dışında öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun bir programlama yapılır (MEB, 2018c).

İYEP uygulama kılavuzuna göre (2018c, 7-9) İlkokullarda Yetiştirme Programı, temel eğitim kurumlarında uygulanmakta olan öğretim programlarındaki kritik kazanımlar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Temel eğitim programlarına uygun olarak hazırlanması yanında modüler ve sarmal yapıda kurgulanan İYEP, Türkçe ve matematik programları için aşamalı olarak ilerleyen üç modül şeklinde planlanmıştır. Birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar Türkçe ve matematik dersi öğretim programlarında bulunan kazanımlar göz önüne alınarak Türkçe dersinde (Dinleme /izleme, konuşma, okuma, yazma alt öğrenme alanlarında) 16 kazanım, matematik dersinde (Doğal sayılar, toplama ve çıkarma, çarpma ve bölme alt öğrenme alanlarında) 29 kazanım olmak üzere İYEP, toplam 45 kazanımdan oluşmaktadır.

Programa dâhil olan tüm öğrencilere Türkçe ve matematik gibi temel derslerin yanında psikososyal destek de sağlanır. Psikososyal destek ile *öğrencinin kendisini tanıması, yapabileceklerinin farkında olması ve kişisel gelişimi için çevre şartlarını etkili şekilde kullanabilmesine yönelik sistemli bir yardım yapılması amaçlanmıştır. Öğrencilerin derse karşı olumsuz tutum içinde olmaları öğrenmeleri önündeki en önemli engellerden biridir* (Alkan, 2011; Hacıömeroğlu, Bilgen ve Tabuk, 2013; Osborne, 2001; Sarı ve Ekici, 2018; Savaş, Taş ve Duru, 2010; Ünlü, 2007; Yurtbakan, İskenderoğlu ve Sesli, 2016; Yüksel-Şahin,

2008;). Alver ve Kincal'a (2018) göre okul öğrencilerin gelişimi ve toplumda nitelikli bireyler olması açısından önemli bir kurum olma özelliğindedir. Okul öğrencilerin karşılaştıkları problemleri çözmeleri, farklı eğitim hizmetlerinden verimli şekilde faydalanmaları ve eğitim sürecinde başarılı olmaları konularında psikososyal hizmetleri yürütmekte, *öğrencilerin hem fiziksel hem de ruhsal açıdan sağlıklı olmasını hedeflemektedir*. Özellikle öğrencilerin okulu sevmeye, derslere karşı olumlu tutum sergilemeye, arkadaşları ve öğretmenleri ile uyumlu olma gibi konularda karşılaşılan öğrencilere destek olmanın en uygun yollarında biri onlara psikososyal destek sağlamaktır. Dursun ve Dede'ye (2004) göre öğrencilerin derse karşı korku ve kaygılarını azaltmak için psikodestek çalışmaların önemi büyüktür. İYEP mevcut öğretim programlarının ya da örgün eğitim sisteminin alternatifi değil sadece bir destek programıdır.

İYEP işlem adımlarına bakıldığında ilkokul 3 ve 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilere, öğrencinin kendi sınıf öğretmeni tarafından ÖBA (Öğrenci Belirleme Aracı) uygulanmaktadır. ÖBA kapsamında öğrencilerin cevapları, öğrencinin kendi sınıf öğretmeni tarafından e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi İYEP İşlemleri Modülüne işlenmektedir. Okul yönetimi, e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi İYEP İşlemleri Modülünden, modül seviyeleriyle birlikte programa dâhil edilen öğrenci listesini almaktadır. Okulda veya diğer eğitim kurumlarında çalışan sınıf öğretmenleri belirlenerek öğrenci sayılarına uygun olacak şekilde programlama yapılmaktadır. Öğrenci sayısının 10'dan fazla olmamasına ve özel eğitim tanısı olan öğrencilerin belirleme sürecine dâhil edilmemesine dikkat edilmektedir. Modüllere göre belirlenmiş zaman dilimi içinde uygulanan program sonrasında ÖDA (Öğrenci Değerlendirme Aracı) uygulanmakta ve öğrencilerin gelişim durumları tespit edilmektedir (MEB, 2018c).

İYEP'te üç tür değerlendirme yaklaşımı kullanılmıştır. Öğrencilerin İYEP'e katılma durumunu belirlemek için tanıma-yerleştirmeye yönelik değerlendirme; öğrencilerin buldukları modülden bir üst modüle geçme durumlarını belirlemek için izleme-biçimlendirmeye yönelik değerlendirme ve programın en sonunda öğrencilerin modülü tamamlama durumlarını tespit etmek için sonuç odaklı değerlendirme kullanılmıştır.

Hafta sonlarında ya da hafta içi ders saatleri dışında uygulanabilen İYEP, okulun şartları ve personel durumu dikkate alınarak okul yönetimince planlanmaktadır. Program süresi, hafta içi günde 2 ders saatini, hafta sonu günde 6 ders saatini ve haftada toplam 10 ders saatini aşmamaktadır (MEB, 2018c).

İYEP kapsamında yapılan öğretmen ve yönetici görevlendirmelerine yönelik ek ders ücreti haklarının düzenlendiği ve 31 Ağustos 2018 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar'da "4 üncü sınıfta bulunanlar için bu alt bendin yayımı tarihinden itibaren 2018-2019 ders yılı süresince, 3 üncü sınıfta bulunanlar için ise bu alt bendin yayımı tarihinden itibaren, bu dersler için her öğretim yılında" programın uygulanması öngörülmüştür. Buna göre 2018-2019 eğitim öğretim

yılında 3. ve 4. sınıflara uygulanan İYEP, 2019-2020 eğitim öğretim yılından itibaren yalnızca 3. sınıflara uygulanacaktır (TEDMEM, 2019, 137).

İYEP kapsamındaki uygulamalarda yönetici ve öğretmenlere rehber olması açısından Bakanlık tarafından İlkokullara Yetiştirme Programı, İYEP Psikososyal Destek Rehberi, İYEP Uygulama Kılavuzu, İYEP Yönergesi, İYEP (Türkçe, Matematik) Etkinlik Kitapları, İYEP (Türkçe, Matematik) Öğrenci Ek Çalışma Sayfaları gibi farklı dokümanlar hazırlanmıştır (MEB, 2018a; MEB, 2018b; MEB, 2018c; MEB, 2018d; Toptaş ve Karaca, 2018; Ünal ve Anılan, 2018). Bu dokümanlara kolayca erişilebilmesi için Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün <http://tegm.meb.gov.tr> adresinden yayınlanmıştır.

Alan taraması yapıldığında İYEP ile ilgili çalışmaların çok yetersiz olduğu görülmüştür. Bu çalışmada ise, İYEP'in tanıtılması ile birlikte İYEP'in uygulanması sırasında karşılaşılan durumlar tespit edilerek programın eğitim sistemi açısından uygulanabilirliği tartışılmıştır. İYEP kapsamında belirlenen Türkçe ve matematik ders kazanımlarına öğrencilerin ulaşmalarını sağlamak için eğitim öğretim faaliyetlerini yürüten öğretmenlerin, İYEP konusunda görüşlerini belirlemek önemli görülmüştür. Bu çalışmanın amacı, 2018-2019 eğitim öğretim yılında tüm ülkede uygulanan İYEP uygulamalarına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaç kapsamında araştırmada 10 alt problem belirlenmiştir. Bunlar: Öğretmenlerin;

1. İYEP'in matematik ve Türkçe kazanımları açısından yeterliliğine,
2. İYEP süresinin yeterliliğine,
3. İYEP'in eğitim yerinin uygunluğuna,
4. İYEP kapsamında uygulanan etkinliklerin yeterliliğine,
5. İYEP kapsamında öğrencilerin derse katılım düzeylerine,
6. İYEP'in uygulama sırasında/sonrasında Türkçe ders kazanımlarına etkisine,
7. İYEP'in uygulama sırasında/sonrasında matematik ders kazanımlarına etkisine,
8. İYEP'in duyuşsal (kaygı, algı vb.) yönden öğrencilere katkısına,
9. Programda gördükleri eksikliklere,
10. Uygulama sürecinde yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşleri nelerdir?

Bu araştırma; İYEP'te işlevsel olan alanların devam etmesi, etkisiz görülen alanların tespit edilerek gerekli düzeltmelerin yapılması ve eksik görülen alanların tamamlanması noktalarında önemlidir. Ayrıca çalışmanın sonuçlarının yeni araştırmalar için yol gösterici olacağına inanılmaktadır.

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamında gerçekçi ve bütün bir şekilde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013,45). Bu araştırma nitel araştırma yaklaşımlarından betimsel yöntemle göre kurgulanmış ve çalışmada görüşme tekniği uygulanmıştır. Görüşme tekniği; bireylerin deneyimlerine, görüşlerine, tutumlarına, algılarına vb. ilişkin bilgileri etkileşim ve iletişim süreci sonrasında elde edilmesini kapsar. Bu kapsamda İYEP’te görev alan her bir öğretmenle yarı yapılandırılmış sorular kapsamında 25-40 dakika süren görüşmeler yapılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırma kapsamında okullar belirlenirken; ulaşım kolaylığı açısından Malatya şehri merkez iki ilçesi olan Battalgazi ve Yeşilyurt’ta yer alması, İYEP kapsamında çalışan öğretmen sayılarının fazla olması, ÖBA sonuçlarına göre İYEP’e dahil edilen öğrenci sayısının fazla olması ve sosyoekonomik düzey açısından (alt, orta ve üst) her düzeyde yer alan okulların olması gibi kriterler belirlenmiştir. Araştırma kapsamında sosyo ekonomik düzey olarak; velilerin gelir durumu, eğitim durumları, bir işte çalışma durumu, ev sahibi olma durumları gibi kriterler belirlenmiştir. Bu kapsamda okul müdürleri, okul rehber öğretmenleri, sınıf öğretmenleri ve okul aile birliği başkanları ile görüşülmüştür. Belirtilen kriterlerde üç düzey belirlenmiş elde edilen verilere göre alt düzeyde 3 okul, orta düzeyde 3 okul ve üst düzeyde 3 okul olmak üzere 9 okul belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılında İlkokullarda Yetiştirme Programı’nda görev alan toplam 9 okuldan 36 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcılar, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi kurumlarda görev yapmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma grubu, gönüllü olma ve İYEP’te görev alma ölçütlerine göre belirlenmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların özellikleri

Cinsiyet	Mesleki kıdemi	Mezun Olduğu Alan	İYEP başlangıcında görev gövnlü olma durumu		Bir sonraki eğitime katılma isteği		İYEP Uygulama Zamanı		
			Evet	Hayır	Evet	Hayır	Hafta içi	Hafta sonu	
Ö1	x	22	Sınıf Öğrt.	x			x	x	
Ö2	x	38	Sınıf Öğrt.	x			x	x	
Ö3		31	Sınıf Öğrt.	x			x	x	
Ö4	x	30	Sınıf Öğrt.	x			x	x	
Ö5		22	İşletme	x		x		x	
Ö6		3	Sınıf Öğrt.		x		x	x	
Ö7	x	18	Sınıf Öğrt.		x	x		x	
Ö8		26	Sınıf Öğrt.	x			x	x	
Ö9		22	Maliye		x		x	x	
Ö10		28	Sınıf Öğrt.		x		x	x	
Ö11		21	Fizik	x			x	x	
Ö12		22	İşletme		x		x	x	
Ö13		23	Veterinerlik	x			x	x	
Ö14		20	Sınıf Öğrt.		x	x		x	
Ö15		24	Sınıf Öğrt.		x	x		x	
Ö16		30	Sınıf Öğrt.	x			x	x	
Ö17		25	Sınıf Öğrt.	x		x		x	
Ö18		27	Türk Dili ve Edebiyatı	x			x	x	
Ö19		33	Sınıf Öğrt.	x			x	x	
Ö20		13	Sınıf Öğrt.	x		x		x	
Ö21		18	Biyoloji	x		x		x	
Ö22		29	Sınıf Öğrt.	x			x	x	
Ö23	x	22	Sınıf Öğrt.	x		x		x	
Ö24		28	Sınıf Öğrt.	x		x		x	
Ö25	x	27	Sınıf Öğrt.	x		x		x	
Ö26	x	20	Sınıf Öğrt.	x			x	x	
Ö27	x	30	Sınıf Öğrt.		x	x		x	
Ö28	x	30	Sınıf Öğrt.	x			x	x	
Ö29		31	Sınıf Öğrt.	x			x	x	
Ö30		34	Sınıf Öğrt.	x		x		x	
Ö31		32	Sınıf Öğrt.	x			x	x	
Ö32		30	Sınıf Öğrt.	x		x		x	
Ö33	x	29	Sınıf Öğrt.	x		x		x	
Ö34		39	Sınıf Öğrt.		x	x		x	
Ö35		9	Sınıf Öğrt.		x	x		x	
Ö36		26	Sınıf Öğrt.	x			x	x	
Toplam	10	26		26	10	16	20	13	23

Tablo 1 verileri İYEP kapsamında görüşme yapılan çalışma grubuna aittir. Araştırma kapsamında 10 kadın, 26 erkek olmak üzere toplam 36 sınıf öğretmeni ile görüşülmüştür. 2 öğretmenin 0-10 yıl arasında, 5 öğretmenin 11-20 yıl arasında, 22 öğretmenin

21-30 yıl arasında ve 7 öğretmenin 30 yıl üstü mesleki tecrübeye sahip olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan 29 öğretmenin sınıf öğretmenliği bölümünden, 7 öğretmenin alan dışı bölümlerden mezun olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin 26'sı programın başlangıcında İYEP'te görev almak isterken 10'u görev almak istememektedir. İYEP'in bir sonraki uygulamasına 16 öğretmen tekrar katılmak isterken 20 öğretmen herhangi bir şekilde görev almak istememektedir. 13 öğretmen hafta içi her gün okul saatinden sonra iki saat İYEP uygulaması yaparken 23 öğretmen hafta sonu iki gün 5'er saatlik uygulama yapmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analiz Edilmesi

Bu çalışmada kullanılan veri toplama aracı araştırmacılar tarafından geliştirilmiş ve uzman görüşü alınarak yapılandırılmıştır. Araştırma kapsamında öncelikle 5 demografik olmak üzere 18 soru hazırlanmıştır. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı'nda çalışan dört akademisyenin incelemesinden sonra 3'ü demografik bilgilerle ilgili olmak üzere toplamda 13 soru sınıf öğretmenlerine sorulmuştur. Tekrarlayan, birbirini kapsayan ve araştırmanın amacına doğrudan uygun olmayan sorular çıkartılmıştır. Katılımcıların İYEP ile ilgili görüşlerini ortaya çıkarmak için açık uçlu sorular hazırlanmıştır.

Araştırma verileri betimsel ve içerik analizi teknikleri ile analiz edilmiştir. Toplanan verilerin düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunmak için sistematik bir şekilde özetlenmesi durumunda betimsel analiz kullanılmıştır. Toplanan verilerin daha derin analizi yapılarak kavramların belirlenmesi, kavramlar arası ilişkilerin tespit edilmesi, ortaya çıkan kavramların mantıklı bir biçimde düzenlenerek temaların oluşturulması durumunda içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sürecinde öncelikle aynı soruya verilen cevaplar tespit edilerek dijital ortama aktarılmıştır. Araştırma kapsamında görev alan 3 araştırmacı bu cevapları birkaç kez okuyarak her bir araştırmacı bağımsız olarak olası kodları çıkarmıştır. Benzer kodların aynı temada yer alması sağlanmıştır. Araştırmacılar arasında görüş birliğine varılarak veri analiz sürecinde sürekli fikir alışverişinde bulunulmuştur. Ayrıca katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntı yapılarak araştırmanın bulguları desteklenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler Ö1,Ö2... şeklinde kodlanarak demografik verileri ve görüşleri verilmiştir. Öğretmenlerin birden fazla görüş bildirdiği tablolarda, toplam görüş üzerinden frekans ve yüzdeleri hesaplanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırma problemlerine ilişkin bulgular tablolar halinde verilmiştir. Araştırma verilerine yönelik frekansı yüksek olan tema ve kodlar verilmiştir. Araştırma bulguları, araştırma soruları kapsamında incelenerek her soruya yönelik öğretmen görüşleri tablolar halinde sunulmuştur.

1. Alt probleme ilişkin bulgular

Tablo 2. İYEP'in matematik ve Türkçe kazanımları açısından yeterliliğine ilişkin öğretmen görüşleri

Tema		Kodlar	f	%	Katılımlar		
Türkçe	Yeterli	Çünkü	Öğrenci seviyesine uygun olması	13	36,1	Ö1, Ö3, Ö4, Ö14, Ö15, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö26, Ö34, Ö35	
	Kısmen yeterli	Çünkü	Yabancı uyruklu öğrencilerin dil sorunu yüzünden programdan yeterince yararlanamaması	5	13,8	Ö10, Ö16, Ö17, Ö19 Ö28	
			3.modül kazanımlarının zor olması	4	11,1	Ö2, Ö30, Ö33, Ö36	
	Yetersiz	Çünkü	Modüller arasında kolaydan sonra birden zora geçiş olması	3	8,3	Ö27, Ö31, Ö32	
			Programın çok hızlı ilerlemesi	5	13,8	Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9	
			Türkçe'de kelime bilgisi, okuma becerileri, noktalama işaretleri, okuduğunu anlama gibi konulara gerektiği kadar önem verilmemesi	5	13,8	Ö11, Ö12, Ö13, Ö18, Ö29	
			Öğrencilerin yorumlama ve sorgulama becerilerini geliştirmeye yönelik kazanımın olmaması	1	3,1	Ö25	
	Toplam			36	100		
	Matematik	Yeterli	Çünkü	Öğrenci seviyesine uygun olması	23	63,8	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö21, Ö22, Ö26, Ö27, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35, Ö36
		Kısmen yeterli	Çünkü	Yabancı uyruklu öğrencilerin dil sorunu yüzünden programdan yeterince yararlanamaması	7	19,4	Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö28, Ö29, Ö30
1. modül kazanımlarının çok basit olması				1	2,7	Ö20	
Yetersiz		Çünkü	Kazanıma uygun farklı zorluk derecesinde etkinliklerin olmaması	1	2,7	Ö31	
			Kazanımların birbirini destekler nitelikte sıralanmaması	2	6	Ö5, Ö23	
			Programın sonunda dört işlem gerektiren problem çözme kazanımının olmaması	1	2,7	Ö24	
			Öğrencilerin yorumlama ve sorgulama becerilerini geliştirmeye yönelik kazanım olmaması	1	2,7	Ö25	
Toplam				36	100		

Tablo 2’de İYEP’in matematik ve Türkçe kazanımları açısından yeterliliğine ilişkin öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Tablo verilerine göre İYEP’in Türkçe kazanımlarını 13 öğretmen yeterli bulurken 9 öğretmen kısmen oranında yeterli bulmakta ve 14 öğretmen ise yetersiz bulmaktadır. İYEP’in matematik kazanımlarını 23 öğretmen yeterli bulurken 7 öğretmen kısmen oranında yeterli bulmakta ve 6 öğretmen ise yetersiz bulmaktadır. Bu verilere bağlı olarak öğretmenler Türkçe kazanımları açısından programı yetersiz bulurken Matematik kazanımları açısından yeterli bulmaktadırlar. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda verilmiştir:

Ö1:“*Hazırlanan İYEP’i Türkçe ve matematik kazanımları açısından öğrenci seviyesine uygun olduğu için yeterli buldum.*”

Ö20:“*Matematik 1. modül kazanımları çok basitti. Bu nedenle kendi öğrencilerimle sürekli tekrar yapmak zorunda kaldım. Kazanıma uygun farklı zorluk derecesinde etkinlikler hazırlanabilirdi.*”

Ö29:“*İYEP’e katılan öğrencilerin çoğunluğu yabancı uyruklu çocuklardı(Suriyeli).Çocukların dil problemi olduğu için kazanımların onlar için önemi yoktu. Bence o öğrencilerin bir dil programı sonrasında İYEP’e katılmaları gerekiyordu.*”

Ö33:“*Türkçe 3.modül kazanımları zordu.2. ve 3. modül arasında kazanım olarak birden zora geçilmişti. Bu keskin geçiş hem bizi hem de öğrencilerimizi yordu.*”

Ö23:“*Program(matematik) yetersizdi çünkü kazanımlar ardışık değildi. Birbirini destekleyen kazanımlar peş peşe verilmemişti. Hele hele modüller ve dersler değiştiğinde benim için her şey tamamen birbirine karıştı.*”

Ö24:“*Matematik programının sonunda dört işlem gerektiren problem çözme kazanımı olmalıydı. 3. modül kazanımlarında üç basamaklı sayıları okuma ve dört işlem becerilerine yönelik hedefler var. Bence bu uygulanabilir değil çünkü çocuk dört işlemi öğrendikten sonra bütün işlemleri kullanarak problemleri çözebilmelidir.*”

Ö18:“*Program kazanımları hızla hazırlanmış. Türkçe’de kelime bilgisi, okuma becerileri, noktalama işaretleri, okuduğunu anlama gibi konulara gerektiği kadar önem verilmemiş. Okuduğunu anlama sadece metin sorularını cevaplama açısından ele alınmış. Ana fikir bulma, yardımcı fikir belirleme, konu başlığı bulma vb. konulara yer verilmemiş.*”

Ö25:“*Her iki ders içinde öğrencinin yorumlama ve sorgulama becerilerini geliştirmeye yönelik kazanım yok.*”

2. Alt probleme ilişkin bulgular

Tablo 3. Ders süresinin yeterliğine ilişkin öğretmen görüşleri

Tema		Kodlar	f	%	Katılımcılar
Yeterli	Çünkü	Kazanımlar ve hazırlanan etkinlik kitapları öğrenci seviyesine uygun olduğu için ek süreye ihtiyaç duyulmaması	11	58,3	Ö2, Ö4, Ö6, Ö7, Ö9, Ö12, Ö15, Ö21, Ö24, Ö26, Ö35
		Öğrencilerle birebir ilgilenmek ve nitelikli eğitim sunmak açılarından sürenin yeterli olması	10		Ö1, Ö3, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö22, Ö23, Ö27
Süre	Kısmen yeterli	Etkinlik kitabında yer alan içeriğin kolay olması	3	8,3	Ö5, Ö29, Ö36
		Etkinlik kitaplarında örneklerin az olması	2	5,5	Ö16, Ö17
		Sürenin ders içeriği verecek kadar uzun olmaması	4	11,4	Ö30, Ö31, Ö32, Ö33
		Modüllerin zor olması ve tekrarların yapılamaması	2	5,5	Ö25, Ö34
Yetersiz	Çünkü	Modül kazanımlarına göre sürenin ayarlanmaması	2	5,5	Ö18, Ö19
		Program süresinin bir öğretim yılından az olması	2	5,5	Ö28, Ö20
Toplam			36	100	

Tablo 3'te İYEP'in ders süresinin yeterliğine ilişkin öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Tablo verilerine göre 21 öğretmen programın süresini yeterli bulurken 5 öğretmen kısmen oranında yeterli bulmakta ve 10 öğretmen ise yetersiz bulmaktadır. Bu verilere bağlı olarak öğretmenler İYEP'in ders süresini yeterli görmekte-dirler. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda verilmiştir:

Ö31:“Süre,ders içeriğini vermemiz için azdı. Süre kesinlikle yetersizdi.”

Ö34:“Matematik ve Türkçe dersleri için 3. modül çok zordu. Bu zor modüle oranla süre ise çok azdı. Bu nedenle bu modül için yeterli örneklemeler yapamadık.”

Ö18:“Modüllere göre ders süreleri tekrar ayarlanmalıdır. Modüllerin kazanımlarına yönelik süreler adil bir şekilde hesaplanmalı, gerektiğinde modül süreleri uzatılmalıdır. İYEP için uygun görünen 160 saatlik zaman, uygulamalar için yeterli değildir.”

Ö20: "İYEP, günde üçer saatlik haftada dört günlük uygulama ile devam etmelidir. Program süresi geniş bir eğitim öğretim süresini kapsayacak şekilde bir eğitim öğretim yılı boyunca sürmelidir."

Ö9: "Kazanımlar çok basitti. Program öğrenci seviyesine uygun olduğu için ek süre gerektirmedi."

Ö27: "İYEP boyunca tüm öğrencilerle birebir ilgilendim. Etkinlik kitabındaki etkinlikleri ya da benim sınıfa getirdiğim etkinlikleri tek tek ele aldık ve tam bir öğrenme ortamı oldu. Belirtilen sürede bitirdik. Süreye ihtiyacım olmadı."

3. Alt probleme ilişkin bulgular

Tablo 4. Eğitim yerinin uygunluğuna ilişkin öğretmen görüşleri

Tema		Kodlar	f	%	Katılımcılar	
Eğitim Yeri	Uygun	Sınıfın teknolojik imkanlarının (projeksiyon, internet, akıllı tahtavb) olması	22	61,1	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö26, Ö27, Ö28, Ö30, Ö31, Ö34, Ö36	
		Görsel araç, ders materyallerinin sınıfta olması	4	11,1	Ö18, Ö19, Ö21, Ö22	
		Öğrencilerin çalışma alanları için bedensel özelliklerine uygun sıra ve masa olması	3	8,3	Ö16, Ö17, Ö23	
	Kısmen uygun	Çünkü Ders işlemeye uygun olması (Dikkat dağıtıcı unsurların olmaması)	1	2,9	Ö24	
	Uygun değil	Çünkü	Eğitim yerinin kütüphane, matematik sınıfı, Türkçe sınıfı gibi alanların olmaması	4	11,1	Ö20, Ö25, Ö29, Ö33
			Öğrencilerin dikkatini çekecek okul dışı ortamların öğrenmeye daha olumlu etki edeceğinin düşünülmesi	2	5,5	Ö32, Ö35
Toplam			36	100		

Tablo 4'te İYEP'in eğitim yeri uygunluğuna ilişkin öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Tablo verilerine göre 29 öğretmen eğitim yerinin sınıf olmasını uygun bulurken 1 öğretmen kısmen oranında uygun bulmakta ve 6 öğretmen ise uygun bulmamaktadır. Bu verilere bağlı olarak öğretmenler İYEP'in eğitim yerinin sınıf olmasını uygun görmektedirler. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda verilmiştir:

Ö14: "Eğitim yeri olan sınıf, öğretmenin ders yapması için gayet uygundu."

Ö34:“Eğitim yeri sınıfı ve bence en doğru yeri.Sınıfımızın teknolojik imkânları (projeksiyon, internet, akıllı tahta) vb düşünüldüğünde sınıf en ideal eğitim yeridir.”

Ö29:“Eğitim yeri kütüphane, matematik sınıfı, Türkçe Sınıfı gibi alanlarda olabilirdi.”

Ö35:“Bu çocukların öğrenmesi için farklı alanlara ihtiyacı olabilir. Mesela okul dışı ortamlarda da gerçekleştirilebilirdi. O ortamlar öğrencilerin daha çok ilgilerini çekerdı.”

4. Alt probleme ilişkin bulgular

Tablo 5. Etkinliklerin yeterliliğine ilişkin öğretmen görüşleri

Tema		Kodlar	f	%	Katılımcılar	
Türkçe	Yeterli	Çünkü Öğrencilerin öğrenmesine olumlu katkı sağlaması	10	27,7	Ö1, Ö2, Ö3, Ö7, Ö8, Ö10, Ö13, Ö15, Ö21, Ö22	
	Kısmen Yeterli	Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe'yi etkili kullanamadığı için etkinlikleri anlayamaması	7	19,4	Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö28, Ö29, Ö30	
	Yetersiz	Çünkü	Etkinliklerin zor olması	2	5,5	Ö25, Ö34
			Etkinlik sayılarının yetersiz olması	4	11,4	Ö9, Ö14, Ö23, Ö27
		Etkinlikler arasında hızlı geçişlerin olması	8	22,2	Ö4, Ö11, Ö20, Ö24, Ö26, Ö31, Ö32, Ö35	
		Okuma yazma öğretimine yönelik etkinliklerin yetersiz olması	5	13,8	Ö5, Ö6, Ö12, Ö33, Ö36	
Toplam			36	100		
Matematik	Yeterli	Çünkü Öğrencilerin öğrenmesine olumlu katkı sağlaması	21	58,3	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö23, Ö24, Ö27, Ö31, Ö35, Ö36	
	Kısmen yeterli	Çünkü	Etkinliklerin olması kolay	1	3	Ö34
			Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe'yi etkili kullanamadığı için etkinlikleri anlayamaması	4	11,1	Ö17, Ö18, Ö19, Ö28
	Yetersiz	Çünkü	Etkinlik kitabındaki içeriğin az olması	5	13,8	Ö20, Ö21, Ö22, Ö29, Ö30
Etkinliklerin hep aynı türde hazırlanması			5	13,8	Ö16, Ö25, Ö26, Ö32, Ö33	
Toplam			36	100		

Tablo 5'te İYEP'in matematik ve Türkçe kazanımlarına yönelik hazırlanan etkinliklerin yeterliliğine ilişkin öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Tablo verilerine göre İYEP'in Türkçe etkinliklerini 10 öğretmen yeterli bulurken 7 öğretmen kısmen oranda yeterli bulmakta ve 19 öğretmen ise yetersiz bulmaktadır. İYEP'in Matematik etkinliklerini 21 öğretmen yeterli bulurken 5 öğretmen kısmen oranında yeterli bulmakta ve 10 öğretmen ise yetersiz bulmaktadır. Bu verilere bağlı olarak öğretmenlerin Türkçe

etkinliklerini yetersiz, matematik etkinliklerini yeterli buldukları söylenebilir. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda verilmiştir:

Ö7: “Her iki ders için de öğrenciler belirlenen kazanımları kolayca öğrenmesinde etkinlikler çok etkili oldu. Bence etkinlikler yeterliydi.”

Ö25: “Türkçe 3. modül etkinlikleri çok zor ve azdı. Kazanım zaten zordu. Burada kullanılan metinler çok uzun ve sorular anlaşılmazdı.”

Ö6: “Türkçe dersi etkinlikleri yeterli değildi. Mesela okuma yazma öğretimine ilişkin bir ses verilmiş akabinde sadece 1-2 etkinlik hazırlanmıştı. Bu çocuklar zaten zorlanıyor, örnekler çok olmalıydı ama yoktu. Bizler normal süreçte bir sesi hissettirir, tanıtır, okutur ve yazdırırız. Öğrettiğimiz ses ile ilgili metinler oluştururuz. Burada farklı metinler oluşturma yoktu.”

Ö17: “Yabancı uyruklu öğrenciler(Suriyeli) söylenenleri anlamadığı için etkinlik kitaplarındaki etkinlikleri de anlamadılar. Bu durum yabancı uyruklu öğrenciler (Suriyeli) ile diğer öğrenciler arasında bir uçurum oluşturdu. Öğrenciler konuşulana anlamadığı için hem matematik hem Türkçe etkinliklerinde zorlandılar. Okuma yazma kursundan önce Türkçe dili kullanımına yönelik eğitimler planlanmalıdır.”

Ö16: “Matematikte hep aynı tür sorular vardı. Etkinlikler farklı formatlarda hazırlanmamıştı.”

5. Alt probleme ilişkin bulgular

Tablo 6. Öğrencilerin derse katılım düzeylerine ilişkin öğretmen görüşleri

Tema		Kodlar	f	%	Katılımcılar	
Öğrencilerin Derse Katılım Düzeyleri	Yeterli	Çünkü	Öğrencilerin derslere aktif katılımı	7	19,4	Ö4, Ö5, Ö9, Ö10, Ö15, Ö21, Ö28
	Kısmen yeterli	Çünkü	Ailenin İYEP hakkında bilgi sahibi olmaması	3	8,3	Ö22, Ö23, Ö18
			Öğrenciler sınıf içinde çıkış anını beklediği için etkililiklere aktif katılımı	6	16,8	Ö1, Ö13, Ö14 Ö26, Ö33, Ö29,
	Yetersiz	Çünkü	İYEP uygulamalarının hafta içi olmasının öğrencinin performansını düşürmesi	13	36,1	Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö16, Ö17, Ö20, Ö24, Ö25, Ö31, Ö32, Ö34, Ö35
			Yabancı uyruklu öğrencilerin dil sorunu nedeniyle dersleri anlamaması ve devamsızlık yapması	4	11,1	Ö2, Ö11, Ö12, Ö19
			Okul çıkış saati öğrenci ve ailesine uymadığı için devamsızlık yapması	3	8,3	Ö27, Ö30, Ö36
Toplam			36	100		

Tablo 6’da İYEP kapsamında öğrencilerin derse katılım düzeylerine ilişkin öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Tablo verilerine göre öğrencilerin derse katılım düzey-

lerini 7 öğretmen yeterli bulurken 9 öğretmen kısmen oranında yeterli bulmakta ve 20 öğretmen ise yetersiz bulmaktadır. Bu verilere göre öğretmenler, öğrencilerin derse katılım düzeylerini yetersiz görmekteyler. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda verilmiştir:

Ö10: *“İYEP’in amacını bilen tüm öğrenci ve velilerim bu programdan fazlasıyla faydalandılar. Öğrencilerim derse devam ettiler. Eğitim sürecine de aktif katıldılar.”*

Ö3: *“Çocuklar okulda acıktılar, yorgun ve enerjisiz kaldılar. Bu nedenle motivasyonları bazen düşüyordu.”*

Ö18: *“Aileler bu programı önce istedi sonra “Başarı seviyesi düşük öğrencilere yönelik olduğunu” düşünerek istemediler. Bu nedenle bazen öğrenciler derslerde isteksizdi bazen de devamsızlık oranı arttı.”*

Ö19: *“Yabancı uyruklu öğrenciler (Suriyeli) ne öğretmenlerle ne de öğrencilerle anlamlı iletişim kuramadıkları için dersleri de anlayamadılar. Bu nedenle derslere gelmediler. Bu programın farkına varamadılar ve yararlanamadılar.”*

Ö36: *“Bazı öğrenciler servisle okula gelip gittikleri için okul çıkış saatleri öğrencilere ve ailelerine uymadı. Bazı öğrenciler için de İYEP hafta sonu olduğu için aileler göndermek istemediler. Bu sorunu yaşayan öğrenciler İYEP’e kalsa bile derse devam etmediler.”*

6. Alt probleme ilişkin bulgular

Tablo 7. İYEP'in uygulama sırasında/sonrasında Türkçe ders kazanımlarına etkisine ilişkin öğretmen görüşleri

Tema	Kodlar	f	%	Katılımcılar
Etkili	Öğrencilerin İYEP dışında okul derslerinde başarılı olması	14	38,8	Ö1, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö14, Ö15, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö32
	Öğrencilerin okuma ve yazma becerilerinin gelişmesi	5	13,8	Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö28
	Öğrencilerin kendi seviyelerinde öğrencilerle bir arada olduğu için etkinlikleri yapabileme fırsatı bulması ile derse karşı olumlu tutum geliştirmesi	2	6	Ö24, Ö25
	Yabancı uyruklu öğrencilerin dil problemlerinden dolayı Türkçe ders kazanımlarına olumlu etkinin az olması	5	13,8	Ö26, Ö27, Ö30, Ö31, Ö35
Kısmen etkili	Program hedeflerini pekiştirmek için materyal eksikliği olması	5	13,8	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö36
	Aile desteği sağlanamayan durumlarda başarı seviyesinin düşmesi	5	13,8	Ö12, Ö13, Ö29, Ö33, Ö34
Toplam		36	100	

Tablo 7'de İYEP'in uygulama sırasında/sonrasında Türkçe ders kazanımlarına etkisine ilişkin öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Tablo verilerine göre programın uygulama sırasında/sonrasında Türkçe ders kazanımlarına etkisini 21 öğretmen etkili, 15 öğretmen kısmen oranında etkili bulmaktadır. Etkisiz olduğunu düşünen öğretmen bulunmamaktadır. Bu verilere bağlı olarak öğretmenlerin İYEP'in uygulama sırasında/sonrasında Türkçe ders kazanımlarına olumlu etki sağladığını düşündükleri söylenebilir. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda verilmiştir:

Ö24: "Elbette faydalı oldu. Öğrenciler 40 öğrenci içinde konuşma fırsatı yakalayamıyordu. Şimdi aynı durumda olan arkadaşları arasında derse katılıyor, etkinlikleri yapıyor ve mutlu oluyor."

Ö30: “Öğrencilerle birebir ilgilendik ancak yabancı uyruklu öğrencilerin dil problemlerinden dolayı onlar için çok etkili olmamış olabilir.”

Ö8: “Türkçe kazanımlarda öğrencilerimiz çok başarılı oldu. Normalde Türkçe dersi yazılı sınavlarından (4 sınıf öğrencileri için) 30-40 alan öğrenci şimdi 70-80 alabili. Bu bir başarıdır.”

Ö31: “Türkçe ve matematik kazanımları yabancı uyruklu öğrenciler için etkili olmadı. Bu öğrenciler haftada 15 saat ek ders alıyor, sınıflarında zaten var olan derslere katılıyor bir de İYEP’e katıldılar. Bu öğrenciler sıkıldı ve bunaldılar. Bu nedenle Türkçe ve matematik dersi kazanımlarını yeterince aldılar diyemem.”

Ö36: “Türkçe dersinde başarılı oldular ama bu çocuklara yönelik okuma kitapları olmalıydı. Çünkü kazanımları bu etkinliklerle kavratmak gerçekten zordu. Çocuklar okuma yazmaya geçti, program bitti. Kazanımları pekiştirmek için eğitim materyalleri hazırlanmalı ya da en azından öneri listesi hazırlanmalıdır.”

7. Alt probleme ilişkin bulgular

Tablo 8. İYEP’in uygulama sırasında/sonrasında matematik ders kazanımlarına etkisine ilişkin öğretmen görüşleri

Tema	Kodlar	f	%	Katılımcılar
Etkili	Çünkü Zorluk derecesi düşük olan kazanımları öğrencilerin kolayca öğrenmesi	14	38,8	Ö1, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23
	Çünkü Öğrencilerin kendi seviyelerinde öğrencilerle bir arada olduğu için etkinlikleri yapabileme fırsatı bulması ile derse karşı olumlu tutum geliştirmesi	14	38,8	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö24, Ö25, Ö28, Ö29, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35, Ö36
İYEP’in Matematik Ders Kazanımlarına Etkisi	Bölme işlemi ve dört işlem becerilerini kullanarak problem çözme kazanımlarının zor olması	2	5,5	Ö14, Ö15
	Kalıcı öğrenme açısından bazı öğrenciler için başarılı olunmadığı,	2	5,5	Ö16, Ö17
	Kısmen etkili Çünkü Öğretmenler, yabancı uyruklu öğrencilerin dil problemlerinden dolayı matematik Ders Kazanımlarına etkisinin az olabileceğini	2	5,5	Ö26, Ö27
	Aile desteği sağlanamayan durumlarda başarı seviyesinin düştüğünü, Sürenin azlığı nedeniyle pekiştirme olanağının az olduğunu	1	2,9	Ö30
		1	2,9	Ö31
Toplam		36	100	

Tablo 8’de İYEP’in uygulama sırasında/sonrasında matematik ders kazanımlarına etkisine ilişkin öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Tablo verilerine göre programın uygulama sırasında/sonrasında matematik ders kazanımlarına etkisini 28 öğretmen etkili, 8 öğretmen kısmen oranında etkili bulmaktadır. Etkisiz olduğunu düşünen öğretmen bulunmamaktadır. Bu verilere bağlı olarak öğretmenlerin İYEP’in uygulama sırasında/sonrasında matematik ders kazanımlarına olumlu etki sağladığını düşündükleri söylenebilir. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda verilmiştir:

Ö22: “Öğrenciler İYEP’le *yapabilme duygusunu yaşadılar. Matematik sorularını çözdükçe “Vay be!Matematik zor değilmiş!” dediklerini duydum. Bu çocuklar artık matematikten korkmayacak ve sayularla farklı işlemleri rahatlıkla yapabilecek.”*

Ö14: “Bölme işlemi, *problem çözme gibi kazanımlarda genel bir yetersizlik olsa da diğer kazanımlarda başarılı olduğumuzu söyleyebilirim.”*

Ö30: “*Türkçe ve matematik dersi kazanımlarının öğretilmesinde ailelerden destek alamadığımız öğrencilere yeterince faydalı olmadık. Aile, öğrencilerin eğitimine ilgisiz kaldı.Bu öğrencilerin ilgiye daha çok ihtiyacı varken okulda öğrettiklerimiz okulda kaldı. İstenen başarı kısmen elde edildi.”*

Ö31: “*Program hızlı geçti. Süre çok azdı.Bölme işlemi 3 haftalık bir konu olmasına rağmen 4 saatte işlemek durumunda kaldım. Zaman sınırlaması vardı. Bu ciddi bir sorundu. Ama yine de İYEP’in matematik kazanımlarının öğrenilmesine az da olsa katkı sağladığımı düşünüyorum.”*

8. Alt probleme ilişkin bulgular

Tablo 9.Öğrencilerin duyuşsal(kaygı, algı vb.) yönden desteklenmesine ilişkin öğretmen görüşleri

Tema	Kodlar	f	%	Katılımcılar
Etkinlikler düzenlendi	Belli bir programa göre etkinliklerin düzenlenmesi	0	0	
	Uzmanlardan destek alınarak etkinliklerin düzenlenmesi	3	8,4	Ö15, Ö23, Ö30
	Mesleki tecrübelere dayanarak derslerin işlenişi sürecinde motivasyonu artıran etkili çalışmalarının yapılması	33	91,6	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35, Ö36
Etkinlikler düzenlenmedi	Etkinlikler düzenlenmedi.	0	0	
Toplam		36	100	

Tablo 9’da İYEP uygulamalarında öğrencilerin duyuşsal (kaygı, algı vb.) yönden desteklenmesine ilişkin öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Tablo verilerine göre duyuşsal (kaygı, algı vb.) yönden öğrencilerin desteklenmesine ilişkin 33 öğretmen mesleki tecrübelerine dayanarak sınıf içi etkinlikleri düzenlerken 3 öğretmen uzmanlardan destek alınarak etkinlikler düzenlemektedir. Bu verilere bağlı olarak öğretmenlerin duyuşsal(kaygı, algı vb.) yönden öğrencilerin desteklenmesine ilişkin etkinlikler düzenledikleri söylenebilir. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda verilmiştir:

Ö34: “Öğrenciler uygulama başında “Ne zaman eve gideceğim?” diye soruyorlardı. Bir iki hafta sonra “Öğretmenim biraz daha soru çözelim mi?” demeye başladılar. “Öğretmenim matematik ne kadar kolay ve eğlenceli bir dersmiş!” demeye başladılar. Korkularını tamamen yenen öğrenciler vardı. Bırakın akademik başarıyı sadece derse karşı tutumlarının olumlu olarak değişmesi açısından bile İYEP devam etmelidir.”

Ö8: “Öğrenciler süreçte problem çözme imkânı buldu. Sınıflarında başarılı öğrencilerden kendilerine vakit kalmıyordu ama şimdi bu fırsatı yakaladılar. Parmak kaldırmayan öğrenci parmak kaldırmaya başladı.”

Ö23: “Bu konuda kendi okulumda çalışan rehber öğretmenden yardım aldım. Bana birkaç yayın ve site önerdi. Ben de o kaynakları inceledim. Öğrencilere sürekli “sen yapabilirsin!” fikrini aşıladım. Onlar da gayret ettiler. Başarma hissini tattılar. Cesaret ve özgüven kazandılar.”

9. Alt probleme ilişkin bulgular

Tablo 10. Programda görülen eksikliklere ilişkin öğretmen görüşleri

Tema	Kodlar	f	%	Katılımcılar
Programın Kazanımları	Kazanımların düzeyi öğrenci seviyesinin altında olması	24	23,6	Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33
	Kazanım ile etkinliklerin uyumsuz olması	19	18,6	Ö1, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö18, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34, Ö36
Programın Süresi	Programın ilkokul 3. sınıftan başlamasının geç olması	31	30,4	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34, Ö36
	Programın hızlı şekilde ilerlemesi	22	21,6	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö12, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö30, Ö33, Ö35, Ö36
Programın Felsefesi	Programın gerekliliği konusunda endişelerin olması	6	5,8	Ö1, Ö18, Ö19, Ö26, Ö27, Ö36
Toplam		102	100	

Tablo 10'da programda görülen eksikliklere ilişkin öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Tablo verilerine göre öğretmenlerin programın kazanımları açısından düşündükleri eksiklikler sırasıyla şöyledir: Kazanımların düzeyi öğrenci seviyesinin altında olması ($f=24$), kazanım ile etkinliklerin uyumsuz olması ($f=19$). Programın süresi açısından düşündükleri eksiklikler sırasıyla şöyledir: Programın ilkokul 3. sınıftan başlamasının geç olması ($f=31$), programın hızlı şekilde ilerlemesi ($f=22$). Programın felsefesi açısından düşündükleri eksiklik ise programın gerekliliği konusunda endişelerin olmasıdır ($f=6$). Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda verilmiştir:

Ö18: "Kazanımın içeriği belli. Mesela sayı sayma. Kitaptaki etkinlikler bu kazanımı vermede yetersizdi. Ya da okuduğunu anlama kazanımını ele alalım. O etkinliklerle bu kazanım öğretilemez. Kazanıma uygun etkinlikler düzenlenmeliydi."

Ö26: "Program hedefleri ilkokul 4. sınıf öğrencileri için ortaokul öğrencisi olma konusunda yetersiz olmasının yanı sıra dört yıllık ilkokul döneminde bu hedefler zaten kazandırılmaktadır. Sakın yanlış anlaşılmasın! İYEP, öğrencilere çok faydalı oldu. Devam ederse hem öğretmenler hem de öğrencilere çok faydası olacak. Ancak bence İYEP diye bir program yerine destek odaları daha nitelikli hale getirilebilirdi."

Ö27: *“Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı ile İYEP arasında hiçbir farklılık göremiyorum. Neden farklı bir çalışmaya ihtiyaç duyuldu anlamıyorum.”*

Ö33: *“Programda kazanımlar, etkinlikler, metinler vb. arasında çok hızlı geçişler var. Sanki program bizden koşar adımlarla yürümemizi istiyor.”*

10. Alt probleme ilişkin bulgular

Tablo 11. Uygulama sürecinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin öğretmen görüşleri

Tema	Kodlar	f	%	Katılımcılar
ÖĞRENCİ	Öğrenci devamsızlığı	35	10,5	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35, Ö36
	İYEP'te yabancı uyruklu öğrencilerin uyum sorunları	26	7,8	Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23, Ö25, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö33, Ö34, Ö35, Ö36
	İYEP kapsamındaki öğrencilerin program süresince ve sonunda ödüllendirilmemesi	17	5,1	Ö1, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö30, Ö31
	İYEP kapsamında öğrencilerin farklı alanlarda desteklenmemesi	4	1,2	Ö1, Ö20, Ö21, Ö28,
Öğretmen	İYEP'te görev alan sınıf öğretmenlerine ödenen ücretin az olması	36	10,8	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35, Ö36
	İYEP kapsamında çalışan öğretmenlerin başka okullarda çalışıyor olması	22	6,6	Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35
	Öğretmenlerin İYEP kapsamında görev almak istememesi	21	6,3	Ö1, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31
	İYEP'e yönelik öğretmen eğitimlerinin olmaması	13	3,9	Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö19, Ö20, Ö25, Ö26, Ö29, Ö30
Uygulama süreci	İYEP kapsamında sınıf düzeyleri, dersler ve modüllere göre ayrı ayrı uygulanmaması ile ilgili sorunlar	33	9,9	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35, Ö36
	Programın gelecek yıl sadece 3. sınıflarda uygulanması ve programın devamlılığı ile ilgili sorunlar	32	9,6	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö35, Ö36
	İYEP kapsamında öğrenci belirleme ve değerlendirme araçlarının özellikleri ve uygulanması ile karşılaşılan sorunlar	29	8,7	Ö1, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35, Ö36
	İYEP'e katılımın veli isteğine bırakılması	18	5,4	Ö1, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö31
	İYEP kapsamında sorumlu öğrenci sayısının fazla olması	18	5,4	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34
	Materyal eksikliği	15	4,5	Ö10, Ö11, Ö12, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö32, Ö35
	İYEP'e yönelik denetim mekanizmasının olmaması	13	4,3	Ö1, Ö2, Ö6, Ö7, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö17, Ö19, Ö20, Ö27, Ö28
	Toplam		332	100

Tablo 11’de uygulama sürecinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Tablo verilerine göre öğretmenlerin “öğrenci” boyutunda yaşadıkları sorunlar sırasıyla şöyledir: Öğrenci devamsızlığı (f=35), İYEP’te yabancı uyruklu öğrencilerin uyum sorunları (f=26), İYEP kapsamındaki öğrencilerin program süresince ve sonunda ödüllendirilmemesi (f=17), İYEP kapsamında öğrencilerin farklı alanlarda desteklenmemesi (f=4). Tablo verilerine göre öğretmenlerin “öğretmen” boyutunda yaşadıkları sorunlar sırasıyla şöyledir: İYEP’te görev alan sınıf öğretmenlerine ödenen ücretin az olması (f=36), İYEP kapsamında çalışan öğretmenlerin başka okullarda çalışıyor olması (f=22), öğretmenlerin İYEP kapsamında görev almak istememesi (f=21), İYEP’e yönelik öğretmen eğitimlerinin olmaması (f=13). Tablo verilerine göre öğretmenlerin “uygulama süreci” boyutunda yaşadıkları sorunlar sırasıyla şöyledir: İYEP’in sınıf düzeyleri, dersler ve modüllere göre ayrı ayrı uygulanmaması ile ilgili sorunlar (f=33), programın gelecek yıl sadece 3. sınıflarda uygulanması ve programın devamlılığı ile ilgili sorunlar (f=32), İYEP kapsamında öğrenci belirleme ve değerlendirme araçlarının özellikleri ve uygulanması ile karşılaşılan sorunlar (f=29), İYEP’e katılımın veli isteğine bırakılması (f=18), İYEP kapsamında sorumlu olunan öğrenci sayısının fazla olması (f=18), materyal eksikliği (f=15), İYEP’e yönelik denetim mekanizmasının olmaması (f=13). Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda verilmiştir:

Ö32: *“Kendi öğretmeni veya başka öğretmenle çalışan öğrencilerin farklı avantajları bulunmaktadır. Kendi öğretmeni ile çalışan öğrenci öğretmenini tanıdığı, kendi öğrenme ihtiyaçlarını öğretmeni bildiği için etkili bir süreç işlemektedir. Başka öğretmenle çalışan öğrenci farklı öğrenme yol ve yöntemleri tanıdığı, kendi öğretmeniyle işbirliği çalışmalarını yürütülerek farklı bir alan uzmanından destek aldığı için avantajlı durumdadır. Bu iki durum da uygulama şartlarına göre göz önünde tutulmalıdır.”*

Ö28: *“Programın olmazsa olmazı denetim mekanizmasıdır. İYEP’te etkin bir denetim sistemi uygulanmalıdır.”*

Ö20: *“Öğrenciye verilen desteğin alanları çeşitlendirilmelidir. İYEP’e temel becerilerin yanında dikkat toplayamama gibi sorunlar yaşayan öğrencilere yönelik dikkat artırma teknik ve yöntemlerine, ders çalışma metotlarına yönelik çalışmalar da eklenmelidir.”*

Ö23: *“Öğrencilerin eğitimleri planlanırken 3 ve 4. sınıf ayrı olsa daha iyi olur. Bu yaş gruplarının gelişim seviyeleri, öğrenme aralıkları farklı olduğu için öğrenme süreçleri de farklı olacaktır. İYEP’e kalan tüm öğrenciler 1. modülden başlatılmalıdır. Öyle ya da böyle bu çocukların belli bir öğrenme eksikleri var. Öğrencilerin gelişim seviyelerine göre bildiği modüller tekrarlanır. Varsa eksik ve yanlış öğrenmeler düzeltilir. Sonrasında öğrencinin eksikliği olan konular üzerinde durulabilir. Yahut modül 1 ile başlanır modül iki seviyesine geldiğinde o modülde yer alan öğrenciler eklensin ve modül üç seviyesine geldiğinde üçüncü modülde yer alan öğrenciler eklenmesi şeklinde devam eden bir süreç planlanabilir. Bütün öğrencilerin aynı anda farklı modüllere başlaması öğrencilerin öğrenme sürecinden etkili faydalanmasını ve öğretmenlerin çalışma şartlarını zorlanmaktadır.”*

Ö1: "Sınavlarda sesli yönerge ile ilgili soruları okurken öğrenciler dikkatle dinleyemedi. Cümle kurma alışkanlığı bile olmayan öğrencilerin bu soruları cevaplamaları çok zaman aldı. Öğrencilerle birebir çalışarak sesli yönerge soruları cevaplanmalıdır."

Ö8: "İYEP'te farklı modülde yer alan öğrenciler bir arada olduğunda etkinlik kitabının kullanımı noktasında sorunlar yaşanmaktadır. Öğrenciler farklı modüllerde olduğu için etkinlik kitabında farkı sayfalardan başlıyorlar. Çocuklar kendilerini arkadaşları ile kıyaslayıp bu farklılığın açıklanmasını istiyorlar ya da "Ben de kitabın ortasından başlamak istiyorum." diyorlar. Bu nedenle her modüle uygun fasiküller hazırlanabilir. Böylece ağır kitapları çocuklar taşımaz, ilk modüllerde olmayan öğrencilere yönelik fazladan basılan kitap bölümleri olmadığı için kağıt israfı olmaz hem de daha işlevsel olur."

Ö6: "Yabancı uyruklu çocuklara (Suriyeli)yönelik uygulanan PICTES ve şu an bütün öğrencilere uygulanan İYEP birleşirse ya da birbirini belli açılardan desteklese yabancı uyruklu çocuklar için daha yararlı olabilir."

Ö19: "TEOG kapsamında çalışan öğretmenler hizmet puanı ve iki kat fazla ek ders alırken İYEP kapsamında öğretmenlerin hizmet puanı almadığı gibi yeterli olmayan ücreti alması öğretmenlerin motivasyonunu kırmaktadır."

Tartışma ve Sonuç

• Araştırma kapsamında öğretmenler, İYEP'i Türkçe kazanımları açısından modüller arasında kolaydan sonra birden zora geçiş olması, programın çok hızlı ilerlemesi, Türkçe'de kelime bilgisi, okuma becerileri, noktalama işaretleri, okuduğunu anlama gibi konulara gerektiği kadar önem verilmemesi, öğrencilerin yorumlama ve sorgulama becerilerini geliştirmeye yönelik kazanım olmaması açısından yetersiz bulurken matematik kazanımları açısından öğrenci seviyesine uygun olması açısından yeterli bulmaktadırlar. İYEP'in Türkçe dersi kazanımlarının özellikle okuduğunu anlama üzerine yoğunlaşması vurgulanmıştır. Okuduğunu anlama becerileri kazanan öğrencilerin tüm derslerde başarılı olabileceği belirtilmiştir. Boz (2018) yaptığı araştırmada ilkokul dördüncü sınıf Türkçe dersinde okuduğunu anlama düzeyi ile matematik dersinde problem çözme başarısı arasında 0.56 düzeyinde pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Literatürde bu bulguyu destekleyen birçok çalışma tespit edilmiştir (Özcan ve Doğan, 2018; Ulu, 2016; Yılmaz, 2015). Bu kapsamda İYEP'in Türkçe dersi okuma ve okuduğunu anlama kazanımlarına daha geniş bir yer vermesinin önemli olduğu söylenebilir.

• Öğretmenler İYEP kazanımlarının öğrenci seviyesine uygun olmasından dolayı ek süre gerektirmediğinden ders süresini yeterli görmekte-dirler. Ancak Sidekli ve Çetin (2018)'e göre uygulama süresi açısından bakıldığında uygulama süresi uzun olan çalışmaların daha büyük etki büyüklüğüne sahip olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmenler programa göre süreyi yeterli bulsa da program süresinin uzatılmasıyla etki düzeyinin artacağını vurgulamışlardır. Öğretmenler İYEP süresini

öğrencilerle birebir ilgilenmeye fırsat vermesi ve nitelikli eğitim sunmaları açılarından yeterli görmektedirler. Çaycı ve Demir (2006) uygulamalarda bire bir eğitimin öğrencilere olumlu ve önemli bir katkısı olduğunu, sınıf mevcutlarının kalabalık olması ve zaman darlığı gibi sebeplerle öğrencilerle yeterince ilgilenemediklerini tespit etmiştir. Bu açıdan bakıldığında öğrenme konusunda zorluk yaşayan öğrencilere daha fazla zaman ayırmanın eğitim-öğretime önemli katkı yapacağı söylenebilir.

- Öğretmenler; sınıfın teknolojik imkânlarının (projeksiyon, internet, akıllı tahtavb.) olması, görsel araç, ders materyallerinin sınıfta olması, öğrencilerin çalışma alanları için bedensel özelliklerine uygun sıra ve masa olması açılarından İYEP'in eğitim yerinin sınıf olmasını uygun görmektedirler. Baştepe'ye (2009) göre sınıf, derslik, anfi, laboratuvar, spor salonu ve kütüphane gibi temel eğitim-öğretim alanları olan eğitim-öğretim ortamları, farklı konuların öğretilmesi ve öğrenilmesini kolaylaştırması, eğitim teknolojisi ile donatılmış olması açılarından hem öğretmen hem de öğrenci için çok önemlidir. Bu kapsamda sınıfların fiziksel ve teknolojik olarak donanımlı olması sınıfların etkin bir öğrenme ortamı olarak seçilmesinde etkili olduğu söylenebilir.

- Öğretmenler Türkçe etkinliklerini, etkinlik sayılarının az olması, etkinlikler arasında hızlı geçişlerin olması, okuma yazma öğretimine yönelik etkinliklerin yetersiz olması, etkinliklerin zor olması açılarından yetersiz; matematik etkinliklerini öğrencilerin öğrenmesine olumlu katkı sağlaması açısından yeterli bulmaktadırlar. Topsakal, Merey ve Keçe (2013) Van iline göç eden ailelerin çocuklarının eğitim-öğrenim hakları ve sorunlarının belirlenmesine yönelik yaptıkları çalışmada, göç eden ailelerin çocuklarının eğitimde imkân ve fırsat eşitliğinden yeterince yararlanamadıkları tespit etmiş ve sınıf öğretmenlerinin göçle gelen öğrencilerin özel bir uyum programına dâhil edilmelerini önermişlerdir. Özel bir uyum programı öğrencilerin kazanımları öğrenmeleri konusunda etkili olacağı ön görülmüştür. Öğrencilerin öğrenmelerine destek olmak için hazırlanan İYEP programı etkinlikleri, öğrencilerin öğrenmesine olumlu etki yaptığı belirlenmiştir.

- İYEP'te öğrencilerin derse katılım düzeylerini öğretmenler yetersiz görmektedirler. TEDMEM raporuna (2019) göre İYEP'in uygulanmasında, ikili eğitim yapan okullar, taşınmalı okullar ve birleştirilmiş sınıflı okullarda bazı sıkıntılı durumlarla karşılaşılacaktır. Zaman, mekan, öğretmen eksikliği ve/veya taşınmalı öğrencilerin hafta içi servis saatlerinde esneklik veya hafta sonlarında servis ve yemek desteği gibi ihtiyaçlar olabilecektir. Bu bulgu, araştırma bulgusu ile benzerdir. Çalışma grubundaki öğretmenlere göre İYEP uygulamalarının hafta içi olmasının öğrencinin performansını düşürmesi, yabancı uyruklu öğrencilerin dil sorunu nedeniyle dersleri anlayamadığı için devamsızlık yapması, okul çıkış saati öğrenci ve ailesine uymadığı için derse gelmemesi nedenleriyle öğrencilerin derse katılım düzeyleri düşmektedir.

- Öğrencilerin İYEP dışında okul derslerinde de başarılı olması, okuma ve yazma becerilerinin gelişmesi, derse karşı olumlu tutum geliştirmesi nedenleriyle İYEP,

Türkçe ders kazanımlarına olumlu etki sağlamaktadır. Zorluk derecesi düşük olan kazanımların öğrenciler tarafından kolayca öğrenilmesi, öğrencilerin derse karşı olumlu tutum geliştirmesi açısından İYEP, matematik ders kazanımlarına olumlu etki sağlamaktadır. TEDMEM raporuna (2019) göre İYEP'in pilot uygulama sonunda Öğrenci Değerlendirme Aracı uygulanan öğrencilerin %87,59'u matematik dersinde, %79,41'i ise Türkçe dersinde başarı göstermiştir. Bu bulgu araştırma bulgusu ile benzerdir. Araştırma kapsamında öğretmenlerin %58,3'ü İYEP uygulamalarının Türkçe kazanımlarına olumlu etki sağladığını ifade ederken %77,7'si Matematik kazanımlarına olumlu etki sağladığını ifade etmiştir. Buna bağlı olarak İYEP matematik dersine daha çok olumlu etki yaptığı tespit edilmiştir.

- Öğretmenler, öğrencilerin duyuşsal (kaygı, algı vb.) yönden desteklenmesine ilişkin uzmanlardan destek alarak veya mesleki tecrübelerine dayanarak derslerin işlenişi sürecinde motivasyonu artıran çeşitli çalışmalar yapmaktadırlar. TEDMEM raporuna (2019) göre hazırlanan psikososyal destek rehberi incelendiğinde, önerilen eylemlerin sınıf öğretmenlerinden rutin eğitim öğretim süreçleri devam ederken de beklenen eylemler olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, rutin eğitim öğretim süreçlerinde yapamadığı ya da yapmayı ihmal ettiği bu eylemleri İYEP özelinde yapacağını varsaymak gerçekçi olmayabilir. Üstelik İYEP dâhilinde öğretmenlerin psikososyal destek vermesini teşvik edecek ya da öğretmenleri bu yönde bilgilendirecek/eğitecek bir uygulama yoktur. Ayrıca öğretmenler sadece kendi sınıfındaki değil, diğer sınıflardaki öğrencilerin bulunduğu gruplarda da görev alabilmektedir. Bu durumda bu öğretmenler bu yeterliğe sahip olsa dahi öğrencileri tanınması zaman alabilecek ve gerekli psikososyal desteği vermekte zorluk yaşayabilecektir. Rapor tespitleri araştırma bulguları ile örtüşmektedir. Araştırma kapsamında öğretmenlerin psikososyal çalışmaları adına çoğunlukla sınıf içi motivasyon çalışmaları yaptıkları tespit edilmiştir.

- Öğretmenler, İYEP kazanımları açısından kazanım düzeyinin öğrenci seviyesinin altında olması, kazanım ile etkinliklerin uyumsuz olması; programın süresi açısından programın ilkokul 3. sınıftan başlamasının geç olması, programın hızlı şekilde ilerlemesi; programın felsefesi açısından programın gerekliliği konusunda endişelerin olması açısından İYEP'i eksik görmektedirler.

- Öğretmenler, "öğrenci" boyutunda öğrenci devamsızlığı, İYEP'e yabancı uyruklu öğrencilerin uyum sorunları, İYEP kapsamındaki öğrencilerin program süresince ve sonunda ödüllendirilmemesi, İYEP kapsamında öğrencilerin farklı alanlarda desteklenmemesi; "öğretmen" boyutunda İYEP'te görev alan sınıf öğretmenlerine ödenen ücretin az olması, İYEP kapsamında çalışan öğretmenlerin başka okullarda çalışıyor olması, öğretmenlerin İYEP kapsamında görev almak istememesi, İYEP'e yönelik öğretmen eğitimlerinin olmaması; "uygulama süreci" boyutunda İYEP kapsamında sınıf düzeyleri, dersler ve modüllere göre ayrı ayrı uygulanmaması ile ilgili sorunlar, programın gelecek yıl sadece 3. sınıflarda uygulanması ve programın devamlılığı ile ilgili sorunlar, İYEP kapsamında öğrenci belirleme ve değerlendirme araçlarının özellikle

ri ve uygulanması ile karşılaşılan sorunlar, İYEP'e katılımın veli isteğine bırakılması, İYEP kapsamında sorumlu olunan öğrenci sayısının fazla olması, materyal eksikliği, İYEP'e yönelik denetim mekanizmasının olmaması konularında uygulamada sorunlar yaşandığını belirtmişlerdir. İYEP 2019-2020 eğitim öğretim dönemi itibari sadece 3. sınıflarda uygulanacaktır. TEDMEM raporuna (2019) göre programın 2019-2020 eğitim öğretim yılından itibaren sadece 3. sınıflara indirgenmesi ile bu kapsamdaki öğrenciler 4. sınıfta bu kazanımları telafi etme hakkından mahrum kalacaktır. Bu tespit araştırma sonuçları ile uyusmaktadır. Öğretmenler sadece bir yılda yapılacak destek eğitimin çok etkili olmayacağını, ilkokul 2. sınıf ile başlayan sürecin ilkokul döneminin sonuna kadar verilmesinin daha etkili olacağını ifade etmişlerdir.

Öneriler

Çalışmadan elde edilen sonuçlarla İYEP uygulayıcısı olan öğretmenlerin programa ilişkin görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda konuyla ilgili şu öneriler sunulmuştur:

- İYEP'te öğrenciler arasında sınıf, ders ve modül farklılıklarının en aza indirilmiş hali ile çalışma grupları belirlenmelidir. İYEP programına dahil edilen öğrenciler, çalışma gruplarına ayrılırken “sınıf, ders ve modül” değişkenlerinin birbirine yakın olmasına önem verilmelidir. Örneğin sadece 3. sınıf Türkçe I. modülden desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler bir grupta, 4. sınıf matematik II. modülden desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler bir grupta yer almalıdır. Aynı grupta hem 3. sınıf hem 4. sınıf'tan öğrenciler, hem Türkçe hem matematikten desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler, hem I. modül hem II. hem de III. modülden başlayacak öğrenciler olduğunda etkili bir eğitim süreci yaşanmamaktadır.

- Hazırlanan etkinlik kitapları fasikül halinde her modül ve derse yönelik hazırlanabilir.

- Öğretmenlerin İYEP'te görev alması için öğretmenlere hem maddi hem de manevi anlamda farklı teşvik uygulamaları yapılmalıdır.

- İYEP daha somut materyallerle zenginleştirilmelidir. Öğrencilerin kelime dağarcığını arttırmak için kelimelerin anlamlarını yansıtan görsel çalışmalar, matematik dersinde öğrencilerin sayma ve işlem becerilerini arttırmak için sayı şeritleri, sayı çubukları, birim küpler vb. ders materyalleri programın uygulandığı her okula öğrenci sayılarına uygun şekilde dağıtılabilir.

- Öğrencilerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi aşamalarında araçlar uygulanırken okuldaki sınıf öğretmenleri kendi sınıf dışında başka sınıflarda görevlendirilmeli, belirleme ve değerlendirme araçları ciddiye alınmalıdır.

- İYEP 2. sınıftan başlayarak tüm ilkokul yıllarında eğitim-öğretim yılı boyunca uygulanmalıdır.

Kaynakça

- Akyol, H. (1994). *Kelime tanıma ve okumaya etkisi*. Çağdaş Eğitim. 677-684.
- Akyol, H. (2003). *Türkçe ilkokuma yazma öğretimi*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Alkan, V. (2011). Etkili matematik öğretiminin gerçekleştirilmesindeki engellerden biri: kaygı ve nedenleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 89-107.
- Alver, B. ve Kincal, R. (2018). İlkokul öğrencilerinin psikososyal destek ihtiyaçlarının incelenmesi. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 7, 219-225.
- Bacanlı, H. (2001). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Baştepe, İ. (2009). Etkili okulun eğitim-öğretim süreci ve ortamı boyutlarının nitelikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(29), 76-83.
- Boz, İ. (2018). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeyi ile matematik problemlerini çözme başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (1), 40-53.
- Çaycı, B. ve Demir, M.K. (2006). Okuma ve anlama sorunu olan öğrenciler üzerine karşılaştırmalı bir çalışma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(4), 437-456.
- Çelenk, S. (1992). Farklı yöntemler açısından ilkokuma ve yazma öğretimi ve bir yöntem denemesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (8), 369-378.
- Demirel, Ö. (1992). İlkokullara Türkçe öğretimi ve sorunları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31-38.
- Dursun, Ş. ve Dede, Y. (2004). Öğrencilerin matematikte başarısını etkileyen faktörler: matematik öğretmenlerinin görüşleri bakımından. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 217-230.
- Eskicumalı, A. (2002). Eğitim, öğretim ve öğretmenlik mesleği. (Ed. Y. Özden) Öğretmenlik mesleğine giriş. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Hacıömeroğlu, G., Bilgen, S. ve Tabuk, M. (2013). Başarı duygusu ölçeği-ilkokul'un Türkçe'ye uyarlama çalışması. *Journal of Educational Sciences*, 38, 85-96.
- Kahramanoğlu, R., Tiryaki, E. ve Canpolat, M.(2014). İlkokula yeni başlayan 60-66 ay grubu öğrencilerin okula hazır oluşları üzerine inceleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (3), 1065-1080.
- MEB, (2018a). İlkokullarda Yetiştirme Programı, https://tegm.meb.gov.tr/mebiys_dosyalar/2019_05/21135108iyep2019.pdfadresinden 20.06.2019 tarihinde indirilmiştir.
- MEB, (2018b). İlkokullarda Yetiştirme Programı Psikososyal Destek Rehberi, http://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_02/02224030_PSIKOSOSYAL_DESTEK_CALISMA-LAR_SON.pdfadresinden 20.06.2019 tarihinde indirilmiştir.
- MEB, (2018c). İYEP Uygulama Kılavuzu, http://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/13134503_YYEP_Uygulama_KYlavuzu.pdfadresinden 20.06.2019 tarihinde indirilmiştir.

- MEB, (2018d). Millî Eğitim Bakanlığı İlkokullarda Yetiştirme Programı Yönergesi https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/25181019_YYEP_YYNERGESY.pdf adresinden 20.06.2019 tarihinde indirilmiştir.
- Osborne, J. W. (2001). Testing stereo type threat: Does anxiety explain race and sex differences in achievement? *Contemporary Educational Psychology*, 26, 291-310.
- Özcan, Z. Ç. ve Doğan, H. (2018). Erken matematik becerileri, okuduğunu anlama ve matematiksel problem çözme ile ilgili boylamsal bir çalışma. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 8(1), 1-18.
- Ulu, M. (2016). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin akıcı okuma, basit anlama ve çıkarımsal anlama düzeylerinin problem çözme başarısına etkilerini açıklayan bir yapısal eşitlik modeli. *Eğitim ve Bilim*, 41(186), 93-117.
- Sarı, M. H. ve Ekici, G. (2018). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin matematik başarıları ile aritmetik performanslarını etkileyen duyuşsal değişkenlerin belirlenmesi. *International Journal of Society Researches*, 8(15), 1562-1594.
- Savaş, E., Taş, S ve Duru, A. (2010). Matematikte öğrenci başarısını etkileyen faktörler. İnönü Üniversitesi *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 113-132.
- Sidekli, Ç. ve Çetin, E. (2018). Okuduğunu anlama stratejilerinin okuduğunu anlamaya etkisi: bir meta-analiz çalışması. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 285-303.
- TEDMEM 2018 Eğitim Değerlendirme Raporu <https://TEDMEM.org/download/2018-egitim-degerlendirme-raporu?wpdmdl=2933&refresh=5d2582289cc4d1562739240> adresinden 01.07.2019 tarihinde indirilmiştir.
- Topsakal, C., Merey, Z. ve Keçe, M. (2013). Göçle gelen ailelerin çocuklarının eğitim-öğrenim hakkı ve sorunları üzerine nitel bir çalışma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(27), 546-560.
- Toptaş, V. ve Karaca, T. (2018). *İYEP matematik etkinlik kitabı*. Ankara: Özgün Matbaacılık.
- Ünal, E. ve Anılan, H. (2018). *İYEP Türkçe etkinlik kitabı*. Ankara: Özgün Matbaacılık.
- Ünlü, E. (2007). İlköğretim okullarındaki üçüncü, dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin matematik dersine yönelik tutum ve ilgilerinin belirlenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 129-148.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2015). İlköğretim 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama seviyeleri ile Türkçe, matematik, sosyal bilgiler ve fen ve teknoloji derslerindeki başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (29), 9-14.
- Yurtbakan, E., İskenderoğlu, T. ve Sesli, E. (2016). Öğrencilerin matematik dersindeki başarılarını artırma yolları konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 101-119.
- Yüksel-Şahin, F. (2008). Mathematic sanxiety among 4th and 5th grade Turkish elementary school students. *International Electronic Journal of Mathematics Education*, 3(3), 179-192.

